

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA FINANCE
 Sektor za sistem javnega naročanja
 Maja Koković

Seminar o energetske učinkovitosti v javnem naročanju

Uredba o zelenem javnem naročanju

Ljubljana, 20. in 21. 2. 2013

2

Zeleno javno naročanje je...

javno naročanje blaga, storitev ali gradenj, ki imajo v primerjavi z običajnim blagom, storitvami in gradnjami v celotni življenjski dobi manjši vpliv na okolje in enake ali boljše funkcionalnosti.

- o temelji na načelu "najboljša kakovost za ceno";
- o **praviloma** vključuje oceno učinkov v celotni življenjski dobi, vključno z zunanji stroški;

4

Zeleno javno naročanje je...

Pomemben instrument za:

- spodbujanje zelenega trga;
- dajanje zglada zasebnemu sektorju ter potrošnikom;
- zmanjšanje negativnih vplivov na okolje;
- zagotavljanje gospodarne rabe javnih sredstev;

Cilji in ukrepi za ZeJN:

→ Akcijski načrt za ZeJN 2009-2012

Obvezna ravnanja:

→ **Uredba o zelenem javnem naročanju** (Ur. l. 102/11, 18/12, 24/12, 64/12 in 2/13)

5

Prehodno obdobje

Splošno prehodno obdobje

- za javne naročnike, razen za organe RS in občine
- vsaj ena okoljska zahteva v obliki merila za izbor
- minimalen delež okoljskih meril: 25 %
- do 31. 12. 2012 morajo ti naročniki temeljne okoljske zahteve vključevati le med merila za izbor → [Priloga 12 se ne uporablja več!](#)

Prehodno obdobje za ekoživila

- minimalen delež ekoloških živil:
 - do 31. 12. 2013: 5 %
 - od 1. 1. 2014 dalje: 10 %

Prehodno obdobje za stavbe (Priloga 7)

- začetek uporabe: 30. 6. 2012
- nova vsebina Priloge 7: 25. 8. 2012

6

Okoljske zahteve

- **temeljne okoljske zahteve**
→ minimalne obvezne zahteve
- **dodatne okoljske zahteve**
→ priporočila
- v primeru več temeljnih zahtev, se v JN vključijo vse;
- naročnik lahko uporabi:
 - dodatne zahteve;
 - strožje zahteve:
 - višji standard;
 - namesto med merila za izbor najugodnejšega ponudnika, naročnik zahteve vključi med pogoje;

7

Kako vključiti okoljske zahteve v JN

Zahteve za blago, storitev, gradnjo, ki je predmet javnega naročanja

Zahteve, ki jih morajo izpolnjevati ponudniki

Predmet naročila

Tehnične specifikacije

Merila za izbor

Pogodbena določila

Pogoji za ugotavljanje sposobnosti

8

Razlika med pogojem in merilom za izbor

IN / OUT ?

ponudba A

ponudba B

9

Način dokazovanja

- predložitev dokazil:
 - alternativno;
 - kumulativno;

Nekaj najpogostejših primerov dokazil:

- znak za okolje tipa I;
- tehnična dokumentacija;
- poročilo o preizkusu neodvisne akreditirane institucije,
- izjava ponudnika;
- **drugo ustrezno dokazilo**, iz katerega izhaja, da predmet oziroma ponudnik izpolnjuje zahteve,...
- ekološka živila → pogoj: certifikat!

10

Znak za okolje tipa I

- prostovoljna okoljska oznaka;
- označuje okoljske prednosti;
- kriteriji za pridobitev okoljskega znaka temeljijo na:
 - analizi okoljskih vplivov blaga, storitve ali gradnje v življenjski dobi in
 - evropskih, mednarodnih oz. slovenskih okoljskih standardih;
- okoljski znak podeljuje akreditirana, neodvisna institucija → certificiranje v skladu s standardom SIST EN 45011 ali Vodnikom ISO 65;

Za potrdilo, da ima blago znak za okolje tipa I, štejejo zlasti:

- pogodba o pogojih uporabe znaka za okolje, sklenjena med certifikacijskim organom in ponudnikom,
- podeljena plaketa in
- pravnomočna upravna odločba.

11

Znak za okolje tipa III

- o prostovoljna okoljska oznaka;
- o označuje vpliv proizvoda / storitve na okolje → okoljska deklaracija (EPD);
- o parametri, zajeti v deklaraciji, temeljijo na:
 - analizi okoljskih vplivov blaga, storitve ali gradnje v življenjski dobi in
 - evropskih, mednarodnih oz. slovenskih okoljskih standardih;
- o navedbe proizvajalca / izvajalca storitve preveri neodvisna institucija → visoka stopnja zaupanja;

12

Sistem okoljskega ravnanja

- o prostovoljni sistem ravnanja organizacije ali posameznika;
- o vzpostavi se po standardu ISO 14001, shemi EMAS ali drugem standardu ali shemi;
- o sestavni del celotnega sistema vodenja, organizacijske strukture, postopkov planiranja, delovnih procesov, razvojnih virov in odgovornosti vodi k izvajanju, doseganju, nadzorovanju ter vzdrževanju okoljske politike organizacije in obvladovanju njenih okoljskih vplivov;
- o namen sistema okoljskega ravnanja je nenehno izboljševati ravnanje z okoljem → zmanjšanje okoljskih obremenitev;

EMAS
VERIFIED
ENVIRONMENTAL
MANAGEMENT
REG. NO.

13

V katerih primerih je ZeJN obvezno

1. električna energija;
2. živila, pijače, kmetijski pridelki za prehrano in gostinske storitve;
3. pisarniški papir in higienski papirnati proizvodi;
4. elektronska pisarniška oprema;
5. avdio in video oprema;
6. hladilniki, zamrzovalniki in njihove kombinacije, pralni stroji, pomivalni stroji in klimatske naprave;
7. stavbe;
8. pohištvo;
9. čistila, storitve čiščenja in storitve pranja perila;
10. osebna in transportna vozila;
11. pnevmatike;

14

Okoljski vplivi avdio in video opreme, bele tehnike in klimatskih naprav

- CO₂ in druge emisije, ki nastajajo zaradi proizvodnje;
- izkoriščanje naravnih virov in škodljive snovi;
- poraba energije in vode pri rabi;
- hrup;
- klorofluorogljikovodiki (CFC) in druge emisije → tanjšanje ozonskega plašča, toplogredni potencial;
- razgradnja po uporabi, ravnanje z odpadki;

Različni okoljski vplivi! → Različne okoljske zahteve!

15

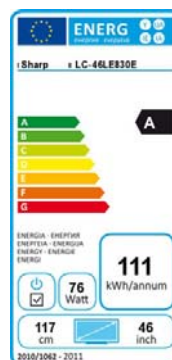
Priloga 5

ZeJN avdio in video opreme

Delegirana Uredba EU št. 1062/2010 glede zahtev za energijsko označevanje televizijskih sprejemnikov

Temeljne okoljske zahteve in dokazila:

- indeks energijske učinkovitosti $EEL < 0,30$ (najmanj razred A) → energijska nalepka;
- dodatne točke za višji razred energijske učinkovitosti (razred A+, A++, A+++);

16

Priloga 6

ZeJN hladilnikov, zamrzovalnikov in njihovih kombinacij

Delegirana Uredba EU št. 1060/2010 glede zahtev za energijsko označevanje gospodinskih hladilnih aparatov

Temeljne okoljske zahteve in dokazila:

- indeks energijske učinkovitosti $EEL < 44$ (najmanj razred A+) → energijska nalepka;
- dodatne točke za višji razred energijske učinkovitosti (razred A++, A+++);

* Od 1. 7. 2014 strožje zahteve za energijsko učinkovitost

17

Priloga 6

ZeJN pralnih strojev

Delegirana Uredba EU št. 1061/2010 glede zahtev za energijsko označevanje pralnih strojev

Temeljne okoljske zahteve in dokazila:

- indeks energijske učinkovitosti $EEl < 0,59$ (najmanj razred energijske učinkovitosti A+) → energijska nalepka;
- delež vsebnosti preostale vlage $D < 54$ (najmanj razred učinkovitosti ožemanja B) → energijska nalepka;
- dodatne točke za višji razred energijske učinkovitosti (razred A++, A+++) oz. učinkovitosti ožemanja (razred A);

18

Priloga 6

ZeJN pomivalnih strojev

Delegirana Uredba EU št. 1059/2010 glede zahtev za energijsko označevanje pralnih strojev

Temeljne okoljske zahteve in dokazila:

- indeks energijske učinkovitosti $EEl < 63$ (najmanj razred energijske učinkovitosti A+) → energijska nalepka;
- Indeks učinkovitosti sušenja $I_b > 0,86$ (najmanj razred učinkovitosti sušenja B) → energijska nalepka;
- dodatne točke za višji razred energijske učinkovitosti (razred A++, A+++) oz. učinkovitosti sušenja (razred A);

Priloga 6

19

ZeJN klimatske naprave

Delegirana Uredba EU št. 626/2011 glede zahtev za energijsko označevanje klimatskih naprav

Temeljne okoljske zahteve in dokazila:

- energijska učinkovitost enokanalne klimatske naprave:
 - razmerje energijske učinkovitosti $EER_{rated} \geq 2,60$
 - nazivni koeficient učinkovitosti $COP_{rated} \geq 2,30$
- energijska učinkovitost dvokanalne klimatske naprave:
 - razmerje energijske učinkovitosti $EER_{rated} \geq 2,60$
 - nazivni koeficient učinkovitosti $COP_{rated} \geq 3,10$
- energijska učinkovitost druge klimatske naprave:
 - razmerje sezonske energijske učinkovitosti $SEER \geq 5,10$
 - koeficient sezonske učinkovitosti $SCOP \geq 3,40$

○ dodatne točke za višji razred energijske učinkovitosti (razred A+, A++, A+++);

najmanjši razred energijske učinkovitosti: A

Priloga 7

20

ZeJN stavb

Predmet naročanja:

- projektiranje novogradenj, dozidav, nadzidav ali rekonstrukcij stavbe:
 - idejna zasnova;
 - idejni projekt;
 - projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja projekt za izvedbo;
 - projekt za izvedbo;
 - projekt izvedenih del;
- gradnja in redno ali investicijsko vzdrževanje stavbe;
- nakup, vgradnja oziroma montaža naprav in proizvodov v stavbi;

Če je projekta dokumentacija že izdelana, se pri gradbenih delih upoštevajo tiste okoljske zahteve, ki jih je mogoče !

21 Priloga 7

ZeJN stavb

Okoljski vplivi:

- energetska učinkovitost (poraba energije za ogrevanje, hlajenje, prezračevanje, toplo vodo in električno energijo, OVE in SPTE,...);
- gospodarna raba vode;
- gradbeni materiali → izkoriščanje naravnih virov, proizvodnja, učinkovitost materialov, emisije CO₂,... → **trajnostni vidik !**
- škodljive snovi → **zdravje !**
- hrup;
- transport;
- ravnanje z odpadki;

Kdaj mora naročnik upoštevati okoljski vidik?

22 Priloga 7

ZeJN stavb- projektiranje 1

Temeljne okoljske zahteve za projektiranje in dokazila:

- usposobljenost projektne skupine oz. projektanta (učinkovita raba energije, OVE in vode, ravnanje z odpadki, zagotavljanje zdravih bivanjskih in delovnih razmer, okoljske lastnosti gradbenih materialov in izdelkov) → te vidike upoštevati pri projektiranju → reference;
- min. 30 % lesa in lesnih tvorih glede na prostornino vseh vgrajenih materialov (brez notranje opreme, plošče pritlične etaže in pod njo ležečih konstrukcij) **ali** min. 15 % lesa in lesnih tvoriv in min. 15 % gradbenih proizvodov z okoljskim znakom tipa I ali tipa III → izjava ponudnika;

ZeJN stavb- projektiranje 2

- škodljive snovi in njihove emisije → izjava ponudnika;
- predvideti vgradnjo stranišč z dvojnimi splakovanjem;
- omogočiti rabo deževnice in prečiščene odpadne vode;
- dodatne točke za nižjo porabo energije → izjava ponudnika z opredelitvijo max. letne primarne energije v stavbi;
- dodatne točke za gradbene proizvode, ki temeljijo na obnovljivih ali recikliranih surovinah.

Stavbe – gradbena dela

Temeljne okoljske zahteve za gradbena dela in dokazila:

- upoštevati zahteve naročnika iz postopka javnega naročanja za projektiranje in rešitve projektanta → izjava ponudnika;
- škodljive snovi in njihove emisije → tehnična dokumentacija;
- les mora izvirati iz zakonitih virov → znak za okolje tipa I, FSC ali PEFC za zadnji subjekt v skrbniški verigi, dovoljenje FLEGT, SIST EN ISO 9001, SIST EN ISO 14001, EMAS;
- vgradnja stranišč z dvojnimi splakovanjem;
- usposabljanje upravljavca stavbe (cilj: v 2 letih doseči načrtovano porabo energije in vode);
- primopredaja tehnične dokumentacije o skladnosti uporabljenih gradbenih proizvodov z zahtevami naročnika;
- obvezen preizkus zračne prepustnosti (SIST EN 13829);

ZeJN se spleča!

- ZeJN je poslovna priložnost.
- Novim okoljskim zahtevam se bodo morali prilagoditi vsi ponudniki, ki bodo želeli v bodoče sodelovati pri izvedbi javnih naročil.
- ZeJN je zahtevno, zato gre napake pri uvedbi principa zelenih naročil pričakovati. Pomembno je, da se iz napak kaj naučimo!

Hvala za pozornost in uspešno ZeJN!